

DÜNDEM BUGÜNE
KIBRIS

Prof. Dr. Hasan Serdaroğlu

BİLGEOĞUZ

DÜN DEN BUGÜ NE KIBRIS

Prof. Dr. Hasan Serdaroğlu

Yayın No: 1570

Genel Yayın Yönetmeni
Genel Koordinatör
Editör
Kapak Tasarım
Mizanpaj

Oğuzhan Cengiz
Oğuzalp Cengiz
Aleyna Bilge Cengiz
Ercan Portakal
Mehmet İlhan Kaya

ISBN
Yayıncı Sertifika No
Baskı Tarihi
Matbaa Sertifika No
Baskı Cilt

978-625-6062-03-0
40518
İstanbul, 2024
45501
Lord Matbaacılık

*Davutpaşa Emintaş Matbaacılar
Sitesi No: 101/430
Topkapı-İstanbul*

Bu kitabın yayın hakkı, yazarıyla yapılan sözleşme gereği Bilgeoğuz Yayınları'na aittir. **Kitabın hukuki sorumluluğu yazarına aittir. Kitapta yer alan fikir ve önermeler yayınevine yasal bir sorumluluk doğurmaz.** Kaynak gösterilmeden kitaptan alıntı yapılamaz. Yazarın yazılı izni olmaksızın radyo ve televizyona uyarlanamaz. Oyun, CD ya da manyetik bant haline getirilemez, fotokopi ya da herhangi bir yöntemle çoğaltılamaz.

BILGEOĞUZ®

- Alemdar Mah. Molla Fenari Sk. 35/B
34110 Cağaloğlu-İstanbul
- 0212 527 33 65
0212 527 33 64 (Faks)
- www.bilgeoguz.com
- bilgekitap@gmail.com
- 0553 129 86 86
- bilgeoguzyayinlari
- bilgeoguzkitap
- bilgeoguzkitap

DÜNDEN BUGÜNE KIBRIS

Prof. Dr. Hasan Serdaroğlu

BİLGEOĞUZ

İÇİNDEKİLER

Prof. Dr. Hasan Serdaroğlu Hakkında.....	11
Önsöz.....	13
Teşekkür.....	17
İlk Çağlardan Osmanlı'nın Fethine Kadar Kıbrıs.....	19
Kıbrıs'ın Fethi ve Osmanlı İdaresi.....	25
Megali İdea.....	31
Etniki Eterya Cemiyeti.....	33
İngiliz İdaresinde Kıbrıs.....	37
Türk Mukavemet Teşkilatı'nın (TMT) Kurulması.....	55
Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Kurulması.....	59
Akridas Planı.....	39
Erenköy Direnişii.....	91
Geçitkale ve Boğaziçi Köylerine Saldırıları.....	103
15 Temmuz Darbesi'ne Giden Yol.....	115
15 Temmuz Darbesi.....	119
Birinci Kıbrıs Barış Harekâtı (20 Temmuz 1974).....	125
Nevşehir Jandarma Komando Taburu.....	131
20 Temmuz 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı Başlıyor.....	143
23 Temmuz.....	169
24 Temmuz.....	174

25 Temmuz	176
27 Temmuz	179
28 Temmuz	180
30 Temmuz	184
2 Ağustos	184
6 Ağustos	187
7 Ağustos	188
8 Ağustos 1974, II. Cenevre Konferansı	188
9 Ağustos	189
13 Ağustos	190
İkinci Kıbrıs Barış Harekâtı (14 Ağustos 1974).....	191
Yeşilirmak Köyü ile Karadan Bağlantı Kurulması	195
Athılar, Muratağa, Sandallar ve Taşkent Katliamları	201
Athılar Köyü Katliamı	201
Muratağa-Sandallar ve Alamyino'daki Katliamlar	202
Taşkent Katliamı	203
Rumların Barbarlığına Bir Başka Örnek: Gazeteci Adem Yavuz'un Katledilmesidir.....	205
Son 50 Yılda Yapılan Savaşlarla Kıbrıs Barış Harekâtı'nın Kısa Mukayesesi	211
Kıbrıs Olaylarından Alınan Dersler.....	213
1963'ten Alınan Ders	213
1967'den Alınan Ders	214
Kıbrıs Harekâtı'nda Görülen Eksikliklerden Alınan Ders	214
Nüfus Mübadelesi	217
Kıbrıs Türk Federe Devleti	219
Harekâtlar Sonrası Erken Evrede Kuzey Kıbrıs	221
KKTC'nin Kuruluşu	229

Genel Kurmay Başkanlığınca Şerit Rozet ve Madalya Verilmesi.....	235
KKTC'nin Kurulmasından Sonraki Gelişmeler.....	239
Rumların Avrupa Birliği'ne Katılımı	239
Annan Planı	243
2003 Yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki Durum	247
2004 Yılında Oylanan Annan Planı'ndan Bugüne, Son 20 Yılda Kıbrıs'ta Neler Oldu?	257
Son Yıllarda Kıbrıs'ta Türk-Rum İlişkileri	273
Neden Rumlar Annan Planı'na Hayır Dedi, Crans Montana Görüşmelerinden Neden Sonuç Alınmadı?	279
Sonuç	297
Dr. Fazıl Küçük ve Rauf Raif Denktaş.....	307
Dr. Fazıl Küçük	308
Rauf Raif Denktaş	311
Yazarın Kıbrıs'la İlgili Muhtelif Resimleri	315
Kaynaklar.....	341

“Savaş zorunlu ve hayati olmalı. Öldüreceğiz diyenlere karşı ölmeyeceğiz diye harbe girebiliriz. Ulus yaşamı tehlikeye girmediğçe, savaş bir cinayettir.”

Mustafa Kemal Atatürk

“Dünyanın hiçbir ordusunda yüreği seninkinden daha temiz ve daha sağlam bir askere rast gelinmemiştir.” (1921)

Gazi Mustafa Kemal

PROF. DR. HASAN SERDAROĞLU HAKKINDA

1950 yılında Sivas'ta doğdu, çocukluğunda İstanbul'a taşındılar, ilkokuldan itibaren tüm eğitimini İstanbul'da tamamladı. İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra askerlik görevini yapmaya başladı. Görev yaptığı komando birliği Kıbrıs Barış Harekâtı'nda adaya ilk inen birliklerden biri oldu. Askerlik görevini Kıbrıs'ta tamamladı ve üstün başarı ve liyakat madalyası ile ödüllendirildi. Askerlik sonrası İstanbul Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği'nde uzmanlık eğitimi aldı. Mecburi hizmetini takiben İstanbul Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği Öğretim Görevlisi kadrosuna atandı. Aynı klinikte doçent ve profesör oldu. Üreme Endokrinoloji ve İnfertilite Bilim Dalı'nın kurucuları arasında yer aldı. Daha sonra bu bilim dalının uzun süre başkanlığını sürdürdü. Tüp bebek ünitesinin kuruluşunu ve mesul müdürlüğünü yaptı. Sağlık Bakanlığı Tüp Bebek Komisyonu'nda çalıştı. Endoskopik cerrahinin klinikte yerleşmesi için çaba harcadı. Fakülte kurulunda ve çeşitli bilim komisyonlarında çalıştı. İstanbul Jinekoloji Derneği ve Türk Jinekoloji Obstetrik Derneği başkanlıklarını yaptı. Başkanlığında Türkiye FIGO (International Federation of Gynecology and Obstetrics) genişletilmiş yönetim kuruluna seçildi. 15 bilimsel kongre ve kursa başkanlık yaptı. Adli Tıp Kurumu'nda 3,5 yıl görev aldı. Bu arada 120 bilimsel çalışması yurt içi ve yurtdışı çeşitli mecmualarda yayınlandı. 8 kitapta çeşitli bölümlerin yazarlığını ve bir çeviri kitabının editörlüğünü yaptı. 2013 yılında erken

emekliliğini isteyerek üniversiteden ayrıldı. Özel muayenehanesinde çalışmalarını sürdürmektedir.

2020 yılında “*İstanbul Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı Tarihiçesi*” kitabı yayınlandı.

2022 yılında “*Ülkemizde Dünden Bugüne Tıp Eğitimi ve Sağlık Sorunlarımız*” kitabı yayınlandı.

Kitap okumaktan, seyahat etmekten ve spordan hoşlanır.

ÖNSÖZ

1974 yılında II. Jandarma Komando Taburu'nda yedek subay olarak askerlik görevimi yaparken 15 Temmuz 1974 Kıbrıs'ta Yunanistan tarafından da desteklenen EOKA'cı Rumlar adayı Yunanistan'a bağlamak üzere darbe yaptı. Önce kendi içlerinde, kendileri gibi düşünmeyenleri temizleyecek sonra sıra Türklere gelecekti.

Türkiye Rumların niyetini iyi biliyordu. 1958 yılından itibaren adil bir çözüm için uğraşmış, bu cabalar sonucu 1960 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuştu. Rumlar yeni Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası'nın Enosis'e giden yolu tıkadığını düşünerek kısa bir süre sonra anayasayı askıya aldılar. 1960 öncesinden daha yoğun bir şekilde Türklere saldırmaya başladılar. Türkleri göçe zorluyor, önce karma köylere saldırıp, oradaki Türk evlerini yakıp, yıkıp yağmıyor, Türkleri öldürüyorlardı. Sonra tamamen Türklerin yaşadığı köylere saldırmaya başladılar. Türkiye 1964'te Garantörlük hakkından yararlanarak müdahale etmek istedi. O zamanki ABD Başkanı Lyndon B. Johnson'dan müttefikliğe yakışmayacak ağır bir mektup gönderdi "Verdiğimiz silahları, bizden izin almadan kullanamazsınız." diye yazmıştı. Ayrıca mektubunda 6 filonun Akdeniz'de olduğunu bildirerek bizi tehdit ediyordu.

EOKA Yunanistan'ın yardımıyla giderek sayıca artıp silahça güçleniyor, güçlendikçe de saldırılarının şiddeti arttırıyordu. Özbeöz Türk olan yüzlerce köy boşaltılmış, Türkler göçe zorlanmıştı.

1967 yılında Türkiye bir daha müdahale hakkını kullanmak istedi. Savaş gemilerimiz Kıbrıs yolunda iken yine ABD girişimleriyle durduruldu.

Bu sıralarda Makarios plan değiştirdi. Saldırı ve öldürmeler yerine, Türkleri göçe zorlayarak, göç edenlere büyük kolaylıklar göstererek, Türk bölgelerini ekonomik ablukaya alarak Türkleri dize getirmeyi planladı. EOKA ise bu planı hiç beğenmedi, o şiddet yanlısı idi. İki grubun arası giderek açılmaya başladı. 15 Temmuz 1974 tarihinde EOKA'nın başına fanatik Enosis'ci Nikos Samson geçerek Yunanistan'ın da desteği ile Makarios'a karşı darbe yaptı. İç hesaplaşma biter bitmez Türklerin katliamına başlayacaklardı.

Türkiye bundan önceki müdahale teşebbüslerinden gereken dersi almış, gerekli hazırlıkları yapmıştı. Türkiye'de hükümetin başında Bülent Ecevit vardı. 1960'da kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası'na göre 3 garantör ülke vardı. Türkiye, İngiltere ve Yunanistan. Yunanistan darbecileri desteklemişti onun yeri belliydi. Ecevit İngiltere ile birlikte müdahale etmek için hızlı bir mekik diplomasisi başlattı, ordumuz teyakkuza geçirildi. İngiltere ile yapılan görüşmelerden bir sonuç alınamadı, bıçak kemiğe dayanmıştı, hiçbir devlet müdahalemizi önleyemezdi.

Türk ordusu 20 Temmuz 1974'te soydaşlarını kurtarmak için havadan, denizden ve karadan harekete geçti. Bu üç kuvvetin aynı anda harekâta geçtiği ilk savaştı. 20 Temmuz öğlenden sonra birliğimizi taşıyan helikopterlerin birinde bende vardım. Savaşın tam ortasına indik.

Birinci harekât sonrası yapılan görüşmelerde antlaşma sağlanamayınca 14 Ağustos 1974'te İkinci harekât başladı. Bu harekâtle bugünkü Kıbrıs'ın sınırları çizilmiş oldu. Bu harekâtlarda hekim olarak benim gözlemim: Ordumuzun çok kahraman, bir o kadar da insancıl olmasıydı. Böyle bir ordunun mensubu olmak da beni çok gururlandırmıştı.

Savaş sonrası bir müddet daha Kıbrıs'ta kaldım, askerlik sürem orada bitti ve İstanbul'a döndüm. Uzman oldum, kariyer için aynı klinikte kaldım, doçent ve profesör oldum. O günkü sağlık bakanlığı kurallarına göre profesör olmadan muayene açılamıyordu. Profesör olunca muayenehanemi açtım, Kıbrıs'tan da hastalarım gelmeye başladı. Hastalarım benim kitap sevdami çabuk keşfetmişlerdi. Her geldiklerinde hediye olarak Kıbrıs'la ilgili kitaplar getirmeye başladılar. Ben de kitapçılarda Kıbrıs'la ilgili bir kitap gördüğümde alıp okuyordum. Kıbrıs'la ilgili bir derneğe ve Gaziler Derneği'ne üye oldum. Bütün bunlar Kıbrıs'tan benim hiç kopmamama, hatta daha da bağlanmama sebep oldu.

Kıbrıs'a giderken binbaşı rütbesinde olan komutanımız daha sonra tümgeneral rütbesine kadar terfi etti ve emekli oldu. Emekli olduktan sonra Ankara'ya yerleşti. Çok çalışkan, kahraman, dürüst ve dost bir komutandı. İrtibatımızı hiç kesmedik. Ankara'ya her gittiğimde kendisini ziyaret ediyordum. 3 yıl önce kendisini ziyaretimde Kıbrıs'a bizimle birlikte inen diğer birliklerden birileri çıktı, yaptıkları ile ilgili kitaplar yazdı, bizden kimse yazmadı, bunu sen yapabilirsin dedi. Askerlikte bu bir emirdir. Komutanımı kırmam söz konusu değildi. O sıralarda başka bir kitap yazıyordum, o biter bitmez Kıbrıs'la ilgili daha çok kitap okumaya, materyal toplamaya başladım.

Zor ve mesuliyetli bir görevdi. Asker gözüyle değil, ancak bir hekim gözüyle, gördüklerimi, bizzat şahit olduklarımı, yaşadıklarımı yazabiliyordum. Kitapta bir bütünlük sağlanması içinde yer yer okuduklarımdan, doğru olduklarını birkaç başka kitaptan da teyit ettiklerimden alıntılar yaptım.

Kitap, sadece Barış Harekâtı ile ilgili olmamalı idi. Bu konuda birçok kitap yazılmıştı. Savaşın nedenleri ve savaş sonrası bugünkü sorunları da kapsmalı, bir daha savaş olmaması ve bugünkü sorunların bir daha yaşanmaması ve bu sorunların çözümüne de ışık tut-

malı idi. Bu nedenle kitabın isminin “*Dünden Bugüne Kıbrıs*” olmasına karar verdim.

Başlangıçla son arasında zor bir koşu başlamıştı. Öncelikle Kıbrıs'ta iken tuttuğum notlarımı okudum, sonra da Kıbrıs'la ilgili kitap, makale ne bulursam okumaya başladım. Bir taraftan da yazmaya başladım. Bugünkü sorunları iyi anlayabilmek için internetten Kıbrıs basınına da takip etmeye başladım. Kıbrıs'a gidip son 20 yılın olaylarıyla bizzat ilgilenen yöneticiler, kanaat önderleri, parti başkanları veya yardımcılarını, sivil toplum örgütü temsilcileriyle görüştim. Kıbrıs'ta dolu dolu altı gün geçirdikten sonra, İstanbul'a döndüm ve kitabın son kısmını yazdım.

Prof. Dr. Hasan Serdaroğlu

14.05.2024, Etiler

TEŞEKKÜR

Beni bu kitabı yazmaya teŐvik eden, ama kitap basılmadan önce kaybettiğimiz rahmetli Komutanım Em. Tümgeneral Hasan Cemil Erdem'e, Kıbrıs Barış Harekâtlarına Kurmay Binbaşısı rütbesi ile katılan Hava İndirme Tugayı İstihbarat Őube Müdürü olan, Emekli Tümgeneral Cumhuriyet PaŐa'ya kitapta Barış Harekâtlarıyla ilgili bölümleri okuma ve onaylama lütfunda bulunduğu için; Kıbrıs'la ilgili bir kitap yazdığımı öğrenen KıbrıŐlı dostum, meslektaŐım Dr. Duru Malyalı'ya evindeki Kıbrıs'la ilgili kitapları getirerek onlardan yararlanmamı sağladığı için, KıbrıŐlı hastalarım, benim Kıbrıs'la ilişkilerimi hep sıcak tutmama vesile oldular, onların her birine teşekkür ediyorum. Onların içinde biri var ki ona özel bir teŐekkürü borç bilirim. Kıbrıs'la ilgili kitap temini ve Kıbrıs'taki görüşmelerimde randevu alınmasında büyük yardımlarını gördüğün Emekli Öğretmen Sayın Fatma Ramiz ve değerli eŐi Fatma Bey'e, onlara ayırmam gereken zamanı, kitap yazmakla geçirmemi hoşgörüyle karşılayan, rahat çalışmam için gerekli ortamı sağlayan aileme teŐekkürü bir borç bilirim. Son bir teşekkür de Bilgeoğuz Yayınevi Genel Yayın Yönetmeni Sayın OĞuzhan Cengiz ve arkadaşlarına. OlaĐanüstü çalışarak kitabın basımını Kıbrıs Barış Harekâti 50. yıl dönümüne yetiŐtirdikleri için.